

Roeken in Loppersum

Een nieuwe strategie voor Europa ...

Krast een kraai de stilte stuk... Die woorden schrijft EU-president Herman van Rompuy in één van zijn haiku's. Kraaien zijn deftige en intelligente vogels. Ze voelen zich thuis op het boerenland, maar steeds vaker vestigen ze zich in woonwijken. Daar veroorzaken ze overlast en kraaien ze de stilte stuk. Gelukkig zijn met kennis van hun leefwijze oplossingen mogelijk om overlast te beperken en dierenleed te voorkomen. De gemeente Loppersum heeft daarom een roekenbeschermingplan ontwikkeld in samenwerking met haar inwoners. Roeken en mensen profiteren daarvan. De gemeente Loppersum en haar inwoners verdienen navolging voor een betaalbaar initiatief op het gebied van duurzaam en diervriendelijk faunabeheer.

Problematisch samenwonen met roeken...

Kraaien zijn intelligente vogels. De zwarte kraai, de bonte kraai, de raaf, de kauw en... de roek (*Corvus frugilegus* L.) zijn soorten die in Nederland voorkomen. Vooral kraaien, kauwen en roeken veroorzaken problemen. Roeken broeden en overnachten niet zelden in grote kolonies en het liefst in hoge bomen. Wanneer die bomen dicht bij woningen of pleinen groeien, zorgen roeken niet zelden voor vervuiling door uitwerpselen. En... voor geluidsoverlast.

Naast het verbreken van de stilte, verjagen roeken veel zangvogels en dat kunnen die kleine vogels en vogelliefhebbers niet erg waarderen. In veel gemeenten van Nederland is er sprake van een serieus roekenprobleem. Traditioneel worden dergelijke problemen gemeld bij de gemeente. Daarna stelt de gemeente de ernst van het probleem vast. Bij ernstige overlast gaat een professional aan de slag. De geplaagde bewoners zijn daarna tevreden of niet, want vaak komen de roeken weer terug en begint de overlast opnieuw. Roeken zijn slim.

Kraaien

in de kale boom
krast een kraai de stilte stuk
zaterdagochtend

Haiku (2005) door Herman van Rompuy,
president van de Europese Unie

De roek uit het Verkade-album (1935), getekend door J. Voerman Jr. Collectie Zaans Museum

Van passieve naar actieve betrokkenheid

Het Groningse dorp Middelstum binnen de gemeente Loppersum experimenteert inmiddels met een effectiever model. Naar aanleiding van de overlast door roeken werd door de Stichting Dorpsbelangen Middelstum de werkgroep 'Dag Kraai' opgericht. Vervolgens werd de gemeente ingeschakeld die op haar beurt een ervaren roekendeskundige inschakelde. Die deskundige vervulde vervolgens een adviserende en coördinerende rol. De betreffende Fauna Beheer Eenheid Fivelgo werd geïnformeerd en zij leverden de gegevens aan van de jaarlijkse wildtellingen. De gemeente Loppersum betrok ook LTO-Noord afdeling Fivelgo bij de initiatieven. Een goed onderbouwd roekenbeheerplan werd opgesteld en op basis daarvan verleende het Ministerie van Economische

Roekennesten worden verstevigd door een lid van de werkgroep 'Dag Kraai'

Een nieuwe roekenlocatie buiten Middelstum

Zaken, Landbouw en Innovatie een ontheffing op basis van Artikel 75 van de Flora- en faunawet. Daarna was de weg vrij voor de actie 'Middelstum Roekenloos' die door de eerder genoemde werkgroep 'Dag Kraai' werd uitgevoerd onder begeleiding van de roekendeskundige. Het tijdstip was daarbij van groot belang: vlak voor het broedseizoen van 2011. De nesten werden door de inwoners van Middelstum zelf overgebracht van de vertrouwde locatie naar twee nieuwe boomgroepen buiten het dorp, op veilige afstand van de woningen. Pogingen van de roeken om toch op de oude locatie te gaan broeden worden door middel van een vogelafweerpistool (vap) ontmoedigd. Ook wordt gebruik gemaakt van een angstkretenmegafoon (de zogenaamde 'handy duke'). De plaatselijke politie verleende machtiging om deze afweermiddelen te mogen gebruiken. Na drie weken van verontrusting en ontmoediging konden de roeken eindelijk berusten in de nieuwe locaties buiten het dorp en keerden ze niet meer terug naar de oude vertrouwde boomgroepen rondom de villa Mentgheda. Inmiddels zijn ook de bewoners van Middelstum als gevolg van hun actieve betrokkenheid echte roekendeskundigen geworden die het gedrag van de roeken nauwlettend in de gaten houden.

En met reden, want jonge roeken zouden zich zomaar weer kunnen gaan vestigen in de bomen waar ooit hun ouders en grootouders met succes hebben gebroed. Tijdige verontrusting zal hervestiging in een vroeg stadium kunnen voorkomen. Met het oog daarop geldt de ministeriële ontheffing voor vijf jaren.

Het Middelstum model illustreert het belang van actieve betrokkenheid van inwoners wanneer de ons omringende natuur menselijke belangen schaadt. Niet alleen bevordert die betrokkenheid de waardering en dus tolerantie voor de ons omringende natuur. Kennis van de leefwijze van plaagdieren opent ook duurzame wegen om problemen op te lossen. Maar er is nog een ander voordeel: betrokkenheid van burgers bij plaagdierbeheersing is niet alleen effectiever, maar ook goedkoper voor de gemeentekas.

De redactie van Dierplagen Informatie zal dit artikel ook aanbieden aan de president van Europa, want niet alleen de inwoners van Loppersum maar ook de president van Europa heeft recht op een rustige zaterdagochtend.

* Dick W. den Hertog/Duke Faunabeheer, Schoepenweg 24, Lelystad, 0320-219500